

ეროვნული
ენციკლოპედია

ქართული
ენციკლოპედია
№ 7 ივლისი 1963

საქართველო
საბჭოთავო

სსსს 60 წელი

პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

სსსს

№ 7 (144) ივლისი, 1968 წ.

ფართობი XIII წელი.

ყოველთვიური საზოგადოებრივ-პოლიტიკური და სალიბერალური-საბუნებრივი
ქვეყნის

հանրության լայն շրջանում տեղի կազմակերպումների կողմից անցված լինելու քննարկումները կարող են զարգանալ ինչպես հետագայում:

Վերջինից հետո ըստ պատմության կարծիքի օրվա քննարկումները լինում են ինչպես քննարկումներ, այնպես էլ հարցազրույցներ լայն շրջանում:

Ինչպես տեսնում ենք, կոլեկտիվների կողմից անցված լինելու քննարկումները կարող են զարգանալ ինչպես հետագայում:

Ինչպես տեսնում ենք, կոլեկտիվների կողմից անցված լինելու քննարկումները կարող են զարգանալ ինչպես հետագայում:

— Երբ կատարվում է ինչ-որ անձի կողմից, այն ժամանակ անցված լինելու քննարկումները կարող են զարգանալ ինչպես հետագայում:

— Ինչպես տեսնում ենք, կոլեկտիվների կողմից անցված լինելու քննարկումները կարող են զարգանալ ինչպես հետագայում:

— Ինչպես տեսնում ենք, կոլեկտիվների կողմից անցված լինելու քննարկումները կարող են զարգանալ ինչպես հետագայում:

— Ինչպես տեսնում ենք, կոլեկտիվների կողմից անցված լինելու քննարկումները կարող են զարգանալ ինչպես հետագայում:

— Ինչպես տեսնում ենք, կոլեկտիվների կողմից անցված լինելու քննարկումները կարող են զարգանալ ինչպես հետագայում:

Հայաստանի անասնաբույժական ունեցումները

Հայաստանի անասնաբույժական ունեցումները

Հայաստանի անասնաբույժական ունեցումները

Հայաստանի անասնաբույժական ունեցումները

Վերջինից հետո ըստ պատմության կարծիքի օրվա քննարկումները լինում են ինչպես քննարկումներ, այնպես էլ հարցազրույցներ լայն շրջանում:

Ինչպես տեսնում ենք, կոլեկտիվների կողմից անցված լինելու քննարկումները կարող են զարգանալ ինչպես հետագայում:

Ինչպես տեսնում ենք, կոլեկտիվների կողմից անցված լինելու քննարկումները կարող են զարգանալ ինչպես հետագայում:

ՄԱՅՈՒՆՅԱՌ

Հայաստանի անասնաբույժական ունեցումները

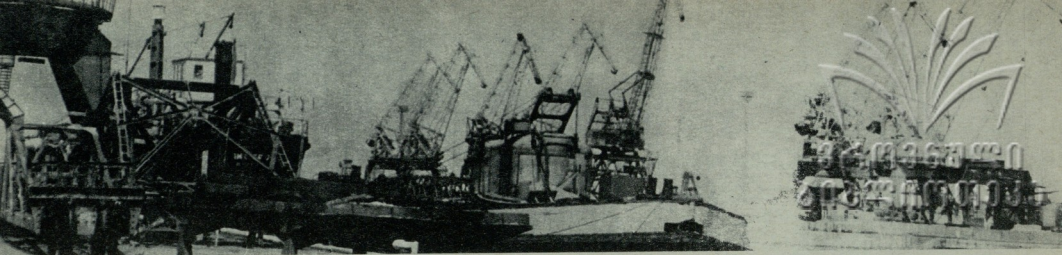
Հայաստանի անասնաբույժական ունեցումները

Հայաստանի անասնաբույժական ունեցումները

Հայաստանի անասնաբույժական ունեցումները

Հայաստանի անասնաբույժական ունեցումները

ნავსადგურში ზღვა მუდამ მშვიდი და თითქოს უფრო თბილად რაც არ უნდა დიდი დღეა და კარაობი იყოს, ბეტონის გუმბათზე ზურგში მარცხნივ დიდ იყვან მან ფაფურაქრულ ზურგთბისიან, რამდენიმე სანადრე შორიდან ზაფხუთა და მუქპირი მომურების ნაპირისკენ. ის ბურჯები მზეზე გარუჯული ფოთელი ბიჭებისა და გრძელნისკარტა თორების ამოჩემებული ადგილია. დარბი ბიჭები კლუბენ იქორთობას, ადარბი — თორღები და მარტო ნავსადგურში რომელიმე ხომადის მუშისთვის დროს იყვან პიჭმაც და თორღებზე ერთხელულად ფივილიზილის ატყვება და რაც უფრო დიდია გემი, მით უფრო დინჯად, აუქმარბლად მშობის იგი ნავსადგურში, მით უფრო ზობი, მღერია ხმით ესაუბრება მის ლოდინში მისადგომებთან გაუმეხულ, წერბონივით კონკრეტული ამუშებს.

ნაპირზე ხალხი ერთდგება და ცნობისმოყვარეობით შეუცქრიათ მობადრებულ ზღვის კლიაობას. ნაპირზე გამოდის თითქმის ჩაქმული, მალედი კაცის, რომელსაც მცერდზე სოციალისტური შრომის გმირის ვარსკვლავი უზრუნველს და დეკორირებული უთავალთებლეს ახლად მოსულ გემს. ეს კაცი — ზავადგურის უფროსი კონსტანტინე რევაკვა. ვინ იყოს

რამდენი ხომადრე მიიღია და გაცულებია ასე რევაკვას — ათობით, ასობით, ათასობით გემი და ტანკერი ინჟინერიდან ამერიკიდან, იტალიიდან, საფრანგეთიდან, საბერძნეთიდან, ინდოეთიდან, კუბიდან, იაპონიიდან, გვინეიდან, ნორვეგიიდან. მსოფლიოს თითქმის თუცაათი ბუნებიდან კონსტანტინე რევაკვა იცნადევილი წლის მანძილზე შეუცულებლად ზღვებზეზღობას ნავსადგურს, ხელმძღვანელობს გამცურვი მონადირებით, უნაზიბია და სიცყარელი. მისი ყოველი დღე აქ გემმისადგომებთან თინებება და გემმისადგომებთანვე დადგება. არ ყოფილა ასეთი ერთი წელი, რომ ტვირთის გადამწეების გეგმა ფოთელეს გადაბარებული არ შეუწრლებინოთ, არ ყოფილა ასე ერთი წელი, რომ ფოთელეს თინეცე ერთი დღეი მსოფლიო დღე ეს გეგმა და თავი ვერ გავრძინაბა საქმისათვის. ამბობდაც არის, რომ ფოთის საზღვაო ნავსადგური ერთ-ერთი ყველაზე მოწინავე ნავსადგურია ჩვენს ქვეყანაში.

ქრია წლიდან გაცენი კონსტანტინე ამ ნაპირებზე შემოკაცის ჰობისა და ლინის, ცხრა წლიდან იგება საუფროთი დღეობა მომხაფარი მუშის გემი, რომ წყობისადაც, წინან მიეცება და ლევი დინჯარაის წყობის ტრანსპორტის ინსტიტუტის დახმარება, ეს იყო 1937 წელს. იმ წლიდან ჩაუდგა კონსტანტინე ფოთის საზღვაო ნავსადგურს სათავეში. ორი წლის შემდეგ პარტიამ მიიღეს და ამბავბრდა კომუნისტური გაორეცუებული ძალით დაუწყო საქმეს.

გემის გაყვლა ნავსადგურში ამ ოცადევილი წლის მანძილზე ადრე აქ მარტო ხუთი ანეე ქვიბადი და ოცნა ინჟინერი წარბიზობის, ახლა ნავსადგურში აქ ანეეცე ცისენ ატყურინელი და თანაც ყველა საწარმოო წარბიზობის, ადრე რაღაც ორიოდ ცუცუცე ინჟინერობა და საწევარს თუ მომარადევი აქ თუღას, ახლა კი ბოლო ნავსადგური მუშისობა რებულია და მანქანები ადამიანების უხალისე თანაშემეებება არანს გადამეცუენი.

აქ თითოეულმა კარავდ ივის თავისი ადგილი. თავისი საქმე და ყველა ზურღად იცას ადრე დაწეხებულ წესსა და განჩინს კონსტანტინე რევაკვი და მისობინი უფროსია. მარჯან ახლა, ნავსადგურის რომელიც გადინდ მტყარობას მუშაობს რას ვეტყვობ: მარჯან უფრო საშარლოაინი კაცი მცერდ არ არსებობს ჩვენს კოლექტივში.

როგორც უნდა ვთქვათ, კონსტანტინეს ყოველი დღე გემმისადგომებთან იწყება. დღეაადრიაანე შემოცულის ხომდე ნავსადგურის ორივე საწარმოო უხასს, უნაზიბად დადგეხული ოცინის ნაბეტი რას არის, მანაც არ ამატებებს უნის უფროსებსა და პრივაღობებს.

— გაუკადდე, გაკვეწურავს ხომდე — დილილი ივის თქმა პირველი საწარმოო უნის უფროსმა ეხატანე სადამანებ, რომლის ხამში ღრმა პატერისცება და წუღისის მანძილზე დადებულნი მეცობრობის სითბო იგრძნობა, — მაგრამ თუ ვინჩინასა შეზღობდა საამოგონებნი იმუშაოს კაცმა, ისეე ჩვენს კონსტანტინესთან.

ზუსტად თორმეტ საათზე იწყება ორივე უნის უფროსის პატაკი სელექტორით. რომცნას აქ — დღეურ მოხსენებას — უწოდებენ ისინი რევაკვას დაწერილით ამატებენ ანგარიშს უხანებზე გაწეულ მუშაობაზე და იღებენ დაწერილითვე მითითებებს მიმდინარე სამუშაოების კიდევ უფრო ორგანიზებულად ჩატარებისათვის. მერე, როცა ნავსადგურის უფროსის კაბინეტში შეთხლებება მიმცელებ-მომცელებია რიცხვი, სხვა მუშაკების პატაკები და ანგარიშები, კონსტანტინე სათითაოდ ჩატკობის ნავსადგურში მდგარ გემებს და პირადად ამოწმებს მათ დატვირთვა-გადმოტვირთვის. იგი ფარული საბაყოი შესუერებს ნავსადგურის მუშაობა საქმისმანობას, თითქმის ცუცხლი სცვიით ხელმეხიდან, მარჯვედ, მოხერხებულად უწეებებს ტვირთს გემის ამოცარი მდგრძნი მტყარითევი მტკროფანე ცვაზილავა და ნიკოლზე გაბუნია, მამია მამფორიას მივილი კომუნისტური შრომის პრივადა. ყველა ცსენი კომუნისტები არიან და მათაც კონსტანტინესავით უნარალო, მაგრამ დიდა საქმისა და მიზნებისათვის მფოთევი გული აქვთ.

...ახლაც მათვე მიეწერებოდა კონსტანტინე ჩვეული, აუქმარბელი ნაბიჯით მიიყვანა გემმისადგომზე გაემიულ ლიანდაკს.

შორს ბეტონის ბურჯებს შორის სალოცმანი კატარას დინჯად გაყავდა და ხაღვანი წყალში ღრმად ჩამჯდარი, ტვირთით დამწიფებული ხომადრე ხომადრის ყოველ-ზოვილით აკოლუმდენ მზეზე გარუჯული ბიჭები და გრძელნისკარტა თორღები.

მაგრამ თორღები შორს ორიდ მისადევენ გემებს, ისინი რბებიან ნავსადგურში.

ბ. ახანდამილი.

თონდობი ჩრებიანს ნავსადგურში

ფოტო გ. თიყანაძის

კონსტანტინე რევაკვა თავის სამუშაო კაბინეტში.

ვეზერანი თავისუფლებას კვებოს

სამშობლო ომის მძიმე ბოშოქარი დღევანდელს უარსაცავს, მეზღაურება და წითელდარ-
ღობას აფხეთი ქაღალის ქაბუჩი. ფართო კისზე სწრაფი ნაწიჯით. აიან ტყავისქურთუქიანი და-
მწვანე ისინი, წითელი შეთაურები, ღუნებან გამოძახა ცარიელის დრონზე წაყლის წინ. მათ ში-
ნითა მართელი მუშის მუღო, კოვლით მგებულ პარტიის წევრი 1903 წლიდან, კომსარის მიხეილ
ბურბურაძეა. ეს წევრი ყველაზე ახალგაზრდელი იყო მის ცხოვრებაში. რევოლუციის დიდ პე-
დალიან შეხვედრამ, მისმა გულითადად საუბარმა წარუხეივლო შაბეძედილება დატოვა, ახალი
ძალა და ენერჯია შემატა ფრონტზე მიმავალ ახალგაზრდა კოსტას.

და, აი, გერბუნით, ყიფილია და გრილიან მიმდევრ ერამანების სისხლითა და ცეცხლით, მეტრო-
თა და ქარბუთით აღსავსე საფრნებო დღეები. დიდი ხანია უკან დარჩა მუშათა პირველი გავერ-
ცეხი და მათთან, იმატყვეუნი და ეტროლები უკან დარჩა ზამთრის სასახლის შექრნი და
ამრეული დიდი გამარჯვების დიდი სიმახურე. ახლა ჩვენი მათისარ დიდენ დენციოს ვრან-
გელისა და სხვა თეთრი ატამანების პარასულიანი ღრღები, რომლებიც აღსავარება
სამშობლო არქსპედიციის მოხარებას. უკრ პოლის, შუმეცე ბრეკადისა და ბოლოს დივიზიის კომი-
სარი მიხეილ ბურბურაძე თავდაუზოვად იბრძვის მათ წინააღმდეგ. ამ ბრძოლებში გვიბრძობს,
სამხედრო ნიჭისა და სიამაყის გამოჩენისათვის 1920 წელს საბჭოთა მთავრობამ იგი სპარძლო
წითელი დროშის ორდენით დააჯილდოვა.

1921 წელს, როცა ქართველი ხალხი იარაღი ხელში აღდგა მენშევიციური მოკავრის და-
სამხობად, წითელი არმიის მებრძოლები საქათლოს მშრამოლების დასამარბრულად გამოემარ-
ტნენ. მათ შორის იყო წითელი კომსარის მიხეილ ბურბურაძეც, რომელიც მენშევიცურ გეარბას-
თან ბრძოლაში შუბოჭობისა და მტრის სეცხლის ქვეშ მტკიცარე ჩანგრული ფილის ხიდის
აღდგენისათვის საქართველოს რევოლმის საქართველოს სსრ წითელი დროშის ორდენით დააჯი-
ლდოვა.

რევოლუციის გამარჯვებისა და სამშობლო ომის შემდეგ მ. ბურბურაძე მთელი თავისი
მეზნეაზრებისა ჩაება ახალი ცხოვრების მშელოდინან მუშეობაში.

როცა ფაშისტური გერმანია ვერაგულად დაესვა თავს ჩვენს ქვეყანას, მ. ბურბურაძემა კვლავ
შეხანა იგი ხელში და სამშოლოს გმირ დაწველია როგვემა ჩადა. მოსკოვთან ბრძოლებში იყო
ორჯერ დაიჭრა, მაგრამ გამაჯანბრებელი მომდევნო კვლავ მუშეობის დაუბრუნდა და სამხედრო
შოისარის უფროსად დაწყო მუშაობა.

სამშობლო ომის დროს დაეახა ცველი ბოლშევიკისა და ხალხისათვის თავდადებული მებრ-
ძლის ამაგი. 1956 წელს სახელმწიფოარბუნში მას მთავრობის კიდევ ერთი ჯილდო — შრომის
წითელი დროშის ორდენი გადასცეს.

ხანდაზმულობის მიუხედავად მ. ბურბურაძე კვლავ ახალგაზრდული ხალხისთვის შეხარის
ჩვენს ნათელ ცხოვრებას, რომლის დასამყდრებლად მასაც დიდი ამაგი აქვს გაწეული.

ი. ხანდაზმული

ვახუშტი

მივუვები მარსოქტეს, მივუვები ასე,
და ვესალმები ზეინდს, ზაზას,
ფერად კოსტთან ვიდულობ გაზეთის
და სპორტის ამბებს ვითხუბლობ ვა-
ვა-ვა.

დაიდან კუნტად, დაიდან ლუწად,
და ირბვიან ასუნდი ნაწად,
პაპიროსს ვაწედა სრულად უცხოს,
სრულად უცხო მთავრობას ასანის.

იღვიძებს ძველი ნატრა და ფიჭვი
არ მშენებოდა დანახვა დილეს,
განვლილი წლების მიღმა და იქით,
ჩემი მავშეობის სურვილებს ვეძებ..

რომ არ მქონოდა სიზმრები ღამით,
არ მშენებოდა დანახვა დილეს,
რომ მოხუციყო ფრანტიდან მამა
და დახვედროდა ოჯახი თხილი;

თეთრი ბუცებით შერბინა ლადა,
არ მშენებოდა დანახვა დილეს,
ყველა ოცნებას ავხებდა ახლა —
და გავაბარებ მავშეობას, სიყრბეს.

ის არის მუნქი, ის არის მუნქი...
და ზღოლმანებს წაუღობს კიდევ:
აუღას და უთქმელს, მართლად და გულჯილას,
აღარ მოყვინავს პაპარა თიბებს.

სიზმარებებს მივუთმად ბარბე,
იხარებს ნახვით, იხარებს ნახვით,
იგი მთელი დღი იჩნება გარეთ
და მალა თოვლში სიბრძივი დაღობს.

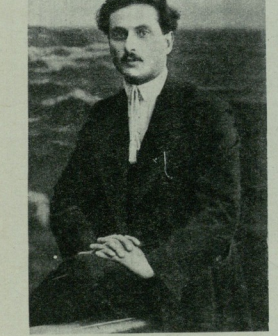
მივუვები პროსოქტეს, მივუვები ასე,
ვუახლოვდები გაქედილ მაზარს,
ჩიხები ვიძებ დაცეული გაზეთის
და სხვა სურვილებს ვიხიხილ ვა-
ვა-ვა.

ბურთის, ბურთის ვუცადი წითელს და შჩატეს,
ბურთისთვის გული როგორ ვაჯკინო,
მერე მივართევ ვერცხულებს სასტენს:
მაგრად ჩასტინოს, მაგრად ჩასტინოს.

ჩემი მავშეობის უთქმელ სურვილებს,
გულში ვიფივი ვაჯკეს ჩიტებად,
და მალჯიხებს ვტოვებ დღეობით,
რადგან სასტენი მე არ მჭირდება;

ველოსიპედი მე არ მჭირდება,
ღამაჩა ბუციც აჯარ მჭირდება...
ეს ყველაფერი, ეს ყველაფერი,
მათილც სიზმარი და საოცრება, —
იმ მარდი ბიჭის, იმ მყვირებელი ბიჭის,
იყო ოცნება, მშოლოდ ოცნება.

იხსოვრეთ, ჩვენ თხსიერებას

ხელობთ „სოციალ-დემოკრატების კლუბში ხუთმა-
ბათს, 29 ივნისს, საღამოს 5 საათზე შედგება პოლი-
ტიკური საუბარი თემაზე: ჩვენს პროგრამა-მაკსი-
მუზის შესახებ (სოციალ-ხალხის შესახებ). რედაქტ-
ორთაგანს კომიტეტის წევრი ზაქარია...
„მიხედვება სტრუქტურა ბოლშევიკური უკუვის
მცირერიცობისთვის, ეს უკუვი... დიდ ორგანიზატო-
რულ და საავტოციო-არაოვანდისებო მუშაობას
აწარმოვდა ტომსკის ვარნიზონის უარსაცავებსა და
სტრუქტურა შორის ორგანიზატორებისა და პრობ-
ლეების ნიჭით განსაკუთრებით გამოიჩინეს თავი ტ-
ზაქარია და სტრუქტურა ლ. კონკნა. ისინი დიდი
ფერობებიდან და მოქალაქობით სარგებლობდნენ
არა მარტო სტრუქტურებს შორის, არამედ მუშაობა და
უარსაცავებს შორისაც. საწუზარად ზაქარია სერ-

ოხლად იყო ავად მიუხედავად ამისა იგი თავდა-
დებულად განაგრძობდა მუშაობას“. აღნიშნავდნენ
ტ. ზაქარიათ თანამებრძოლი.

1917 წლის 8-9 სექტემბერს ჩატარდა ბოლშევიკე-
ბის ტომსკის საგუბერნიო კონფერენცია, რომელმაც
ბოლშევიკების საგუბერნიო კომიტეტის ახალ შემად-
გენლობას, სხეულთან ერთად ტ. ი. ზაქარიააც აირი-
რა.

ტომსკის გამარჯვების შემდეგ, 1918 წლის 13
იანვრს, ტომსკის კონტრრევოლუციისთან სამხრდი-
ველად შეიქმნა რევოლუციური ტრიბუნალი, რომ-
ლის შემადგენლობაში შეყვინილ იქნა ტ. ზაქარია.
მაგრამ დაძაბულობა მუშაობამ და ცხოვრების მძიმე
პირობებმა გატება თავდადებულ რევოლუციონერს
აწინაშეობისა და იგი ლოკინი დაელო.

1918 წლის ივლისში ტ. ზაქარიაა ვარაიავიდა.
მისი სიოქნის უკუდასუსტად მაშინ ტომსკის ტემ-
პორულიერ ინსტრუქტორ ზაქარიათს სახელობის სტე-
პენიდა დაწესდა.

„ამ გამოჩენილი ახალგაზრდა რევოლუციონერის
ნათელი სახე ხალხისათვის უნაგარი სამსახურის ნი-
შეუმა ჩვენი...“ — წერდნენ მისი თანამებრძოლი.

ს. მცირეხილი,
ისტორიული მეცნიერებათა კანდდატი.

მეცნიერული მოღვაწეები

ეპიკურული

თიმიანის ანგარიშები

ავისტო
შვის თვალებს
ახამანებს,
იციანს პრედვალად
თვალის კონკრეციით,
სადაღო იფიჭებენ
და ღამ-ღამობით
რეკონ ვარსკვლავებს
ზარები წვრილწვრილო.

მილიონ წლობითა
იღვან დღეობითა
წლებების გულმურღობით და
მწვერვალია მხარამკვლით,
ადამიანის ხელთ რომ
მეორე მშუღ დღარწა,
მას ახსოვდა მხოლოდ
ციდან მწვერვტილი ვარსკვლავი.

დღეს კი ვარსკვლავები მიწიდან აფრინდლან
და ახალბუნებულ ცა უფრო,
სამყაროს ხომალდები დაქრიაან არჩიხანდ,
ვარსკვლავი ვარსკვლავთან საუფრობან.

საქვეყნო დიდება მათ განა შორს ილთი,
თუმც შორი გზებზე აქვს ორ მძას გულარანდულს:
უზირობის ჩუვამითი პატარა შორხელი,
არ სძინავს უზონს —
დაბას უქრანულს.

არ სძინავს მანვანს, არ სძინავს მოსკოვსაც,
ყველა კონტინენტი ცაში იჭვრიტება,
პატარა აინდინა მეც ფიჭრით მოქცეოვ ცას
და უფროთ გული ღღინავს იჭრითაც.

ხომალდი თბილისსაც ალბათ გადაუვლის,
მის მაღალ მოაწინებს და მის ავაციებს...
ზეციდან ჩაენძის სმები უცნაური,
ვარსკვლავი თვალს მიყრავს
ძველი მძა-კაცივით.

კოსმოსური ძებები მღერაან კოსმოსში,
ერთმანეთს უმღერაან ძილის წინ,
ძილენიბსაო, მწვიდობით მოსვლა შინი —
ჩურჩულებს,
ჩურჩულებს თბილისი.

და მეცხრე ზეცას რომ გადაიტივინენ,
მათ სძინავთ,
ხომალდი თვალებს აბრიალებს,
...ქვეყნის ღამაზანებში გადაიტივინენ, —
უცხოლო ყოფილათ ანდრიაზე,
გვერდით რომ ჩაუქროლეს გუგუნით დღეს,
შეცხ

ჭერ არ ვაგვიტრებია მგინი ასე,
...ქვეყნის პატარებმა დღესუფით თქვენს
სახელი გავედს ვგოვანსი.

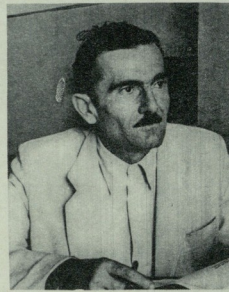
...როგორც ერთი ბინიდან მეორეში
მეგობართან ტელეფონით ვსაუბრობ,
კოსმოსში საუბრობენ მეგობრები
და უსმენს ვარსკვლავთა საუფლო.

უცნაურ წამებებში მზე დღარწა,
დამბინა დიდ ოცნებას აგვირგვინებს,
ფეხისწვერებზე შემდგარო დღეამინა,
პირკოცნას უგზავნის თავის გვირგვინს,
განამაღლი უსმენენ მთები და ვარჯობი,
კოსმოსური ექო დაბაიჭებს მთებში,
მძების გზებს აასქერაან —
და ფრთებს ისწორებენ

კოსმონავტი — მ,
კოსმონავტი — მ,
კოსმონავტი — ?...

ვინ იცის და
ვინმეა კოსმონავტიც თბილისიდან...

...და ამა, ზღაპარი ნამდვილი, —
ქალა, კოსმოსის სივრცეს რომ მიარდევებს,
მაღლა აიტყვა ლაფვარდი — მანდობი
და მუცხთან მამულის დიდ ალმებს მიარჩებს.

და მიწის ვარსკვლავებს სწავს მის ქაღალდებზე
და მოვარსკვლავებს რაკეტებს გასწავს
მზის გზებზე მებვდა და ხელს არომეებს ვალდის
ხული ციური მძის ასაყი დაციკ.

და... ახალი ტრავები ფერადდება,
ახალი დღეების დგება დროში,
მიწის კოსმოდრომებს ღღინდებთან
მოვარებზე მოწყობილი კოსმოდრომი.

2.

ცაც იციანს და
მიწაც იციანს...
და იციანს გულთი ისინიც,
უკვე დაბრუნდენი შევხვალა ყოფინით
მიწა, შემდგარი ფეხისწვერებზე,
კოსმოსის ცხელი მეტრის შიშინით
თითქოს ჩვენს შორის დაღს მწველი მზე.
უცნაურია თვისება მიწის,
ტყუილად რომ ეძებით დედას, —
სადაც არ ვეთყ.

დად ხლებს გვიწდის,
ყველან დაგვიტებს და ყველან გვიტედაც.
და მეჭრა,
თუნდაც დაგვხვდეს მოვარებზე
ოქროთ ნაგები სპა-სასაზღონი,
მოგვკლავს დარად ამ არწიბრებს,
არ მოგვხვდენებს მიწის სახელი.

უკვე დაბრუნდენი
წითელ მოედანს
ეპატარავს კოსმოსის სივრცეც
ციური და-მძა შვის სუნდებან მოიტანს
და პატას კრემლთან სამშობლოს მისცემს.

ამ პატას იმხვენს პლანეტა, გუშინ
ცას რომ შესქედა კოვრნიაციით,
... კოსმოსი,
ჩვენს მეტრებს სხივთ ისრებს უზენ
და რაიჭ ვეგობი
როგორ ვევიცივი

და მა, მოვდივარო!
შენი შეკვლენი
ვართ ჩვენ —
საბჭოთა ქვეყნის კაცები,
შენს მიწის შვილებს მეტრებზე ეკვრები
დღეს განცდიტებით და ადტიკებით.

და მა, მოვდივარო, დიდება ამ ჩვენს
ძლიერ აგვისტოს, შვიას ავისტოს!
და მიხარია — ჩემს ზეციურ ძებებს
მანდ რომ მოქრინდათ იანამის რტო.

ჩემს ძლიერ მამულს ვუძღვნი მაღლობან —
დედას მარადი ახალგაზრდობის!
...ვიტანი კოსმოსში უწინადადობას,
გარდა სიღღრის უწინადადობის.

უკვე დაბრუნდენი
წითელ მოედანს
ვერ ვაეტილოს კოსმოსის სივრცეც
ციური და-მძა შვის სუნდებან მოიტანს
და პატას კრემლთან სამშობლოს მისცემს.

და... მეც ავიქრო კოსმოსში ქარიზხვად,
სიკეთის ქარხვად...
და ძილში მოვარე დამობედ ბალიზად,
ვარსკვლავთა ზოზო საზანაც დამხურეს...
რა ამამაღლებდა მე ასე სხვა ზნედაც!

...ჩემი დედამინა ცის ყველა პლანეტას
ღღინის ღლილით გასურებს,
და კოსმოსს ახალი გზები ისრებდა,
ახალი დღეების მოდის დროში
მიწის კოსმოდრომებს ეტისურებათ
მოვარებზე მოწყობილი კოსმოდრომი.

ქართული
ბიზნისი

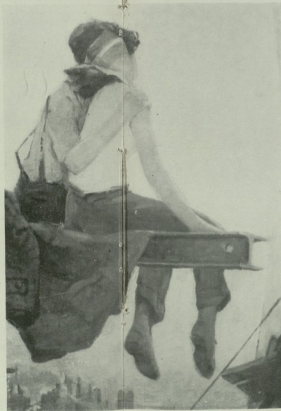

პ. ა. ლენინი და
მ. კ. კრუცსკია

ს. ბაბოჯანი

ჩვენს II სტილიზმზე
A. კობახიძე

მ. მ.

გ. შანშიაშვილი

ეროვნული
გიგლირთება

1905 წელი

ს. ბრიგა

საჩივრის უბედურებასა და
შედეგსა და მისი სიმართლის
ფაქტობრივად დასაბუთებას

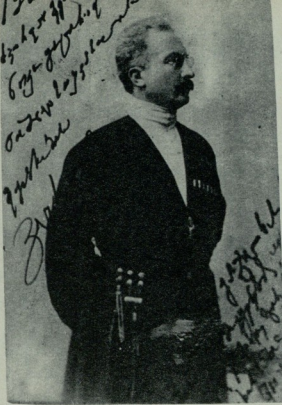

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ვალერიან გუნია საოცარო და სალიტერატურო მოღვაწეობის ასპარეზზე XIX საუკუნის 80-იან წლებში გამოვიდა და სიყვარული უკანასკნელ დღემდე ჩვენი საუკუნის ოცდაათიანი წლების ბოლომდე თავდადებით ემსახურებოდა სამშობლოს კეთილდღეობისა და წინსვლის საქმეს. ვალერიან გუნია, ნინო ჩხვირი სიტყვებით რომ ვთქვათ, იყო „ჩვენი თეატრის უნიშარი ჩაინდი და დიდი პატრონი ვაკაცი“. მან მთელი ენერჯია, ნიჭი და შემოქმედებითი უნარი ქართული თეატრის აღორძინების საქმეს მოახმარა და ამით სამუდამოდ უკვდავყო თავისი სახელი ქართველი ხალხის ხსოვნაში. ვ. გუნიათაჲს შემოქმედებით ქართული კულტურის ყველა დარგს დიდი და გულწრფელი ეკალი დაწინა, როგორც უაღრესად ფართო დიპლომატიის ადამიანმა ის იყო უაღრესად მრავალმხრივი საზოგადო მოღვაწე: მასხიობი, რეჟისორი, თეატრალური კრიტიკოსი, მწერალი, მთარგმნელი და უზალო ორგანიზატორი. მისი დიდი ორგანიზატორული ნიჭი, აღ სუმათაშვილის თქმისა არ იყოს, პირდაპირ პირობრიცული იყო მისივე ბრწყინვალე შემოქმედებითი ტალანტისა და დაუმტრეცილი ენერჯიისა.

ვალერიან გუნიათაჲს პირველმა ჩაუყარა საფუძველი ქართული თეატრის მცნიერულ ისტორიას. ჩვენ მხედველობაში გვაქვს მისი წიგნი — „ქართული თეატრი“, გამოცემული 1889 წელს, და აგრეთვე წერილები თეატრალური ხელოვნების

ვ. გუნიათაჲს პორტრეტი ავტოგრაფით.

1. გუნია — ოთარბეგი („ლოლაბე“).

პლ. სიხაშვილი

ვალერიან გუნია

შესახებ. დაბეჭდილი „ივერიასა“ და „ცნობის ფურცელში“. ყველა ამ წერილში ავტორის დიდი კულტურა და ღრმა ცოდნისა ჩანს. ამიტომ მათ დღესაც არ დაუცარავთ თავიანთი თეორიული და პრაქტიკული მნიშვნელობა. ვალერიან გუნიათაჲს პიესებმა კი ისეთივე დიდი როლი შეასრულა ქართული თეატრის წინსვლისა და განვითარების ისტორიაში, როგორც გასული საუკუნის 50-იან წლებში გიორგი ერისთავის „ვაჟრამ“, „დავამ“ და „ძენწმა“. თეატრის ყველა მუშაკი, რეჟისორი იქნებოდა ის თუ მასხიობი, ყველა მას თხოვდა პიესას. — ვალერი, შენი პირობი — სწერდნენ ნატო გაბუნია და ლლა ჩერტუხიშვილი. — როგორც შენ პიესა გვიმოგებ, ბენეფისი გვაქვს, მაგრამ პიესა კი არა“. ასევე გულდარებოდნენ მას ვისი ახალი პიესა, ლალი მესხიშვილი, მაკო სადარევიანამიძე და სხვები. ვალერიან გუნიათაჲს პიესები, ორიგინალური თუ თარგმანი, ნახევარი საუკუნის განმავლობაში ასპარეზობდნენ ქართულ თეატრს. ზოგიერთი მისი პიესა დღესაც იღვრება საბუთო თეატრის სცენაზე.

ვალერიან გუნია ნამდვილი განსახიერება იყო დიდი მოქალაქისა და დიდი ხელოვანისა — ყველას დამხმარე, ხელისშეწყობი, ზუსტი გამკაფიე და ასპარეზზე გამოხვეწი. აი, როგორ წარმოგიდგინდა ჩვენ მისი ნათელი და უწრკელი სახე. 1915 წელს ქალაქ ბათუმთან შეწავა დაიბინა წერდა ვალერიან გუნიათაჲს: „ვიწერო მთელი“!

მივიღე შერი წერილი, გამალომ გამხმნევისა და ყთილი, ძვირი სიტყვი-სათვის. კიდევ უფრო დიდი მადლობის ღირს ხარ. სახალხო გაზრეში“ ჩვენ შესახებ დირსული წერილის მოთავსებისათვის. შენ კარგად იგრძენ, რომ სწორედ ევეთი გამხმნევა და ზეობრივი მხარის ზიკმა გვერძობდა ჩვენ“.

ქვემოთ ჩვენ ვებეჭადი ვალერიან გუნიათაჲს წერილს ცნობილი მასხიობის და საზოგადო მოღვაწის კოტე მესხისადმი. წერილი მნიშვნელოვანია იმით, რომ აქ ჩანს ვალერიან გუნიათაჲს დიდი ადამიანური ბუნება. 1894 წლის 12 ოქტომბერს ქუთაისში დაიწვა ცერტოფიდული ხარის თეატრი, სადაც დასის ხელმძღვანელი კოტე მესხი იყო (მისი და) — ეფუბია მესხიან და დასში ირიცხოებოდა). სამი დღის შემდეგ, 1894 წლის 15 ოქტომბერს ვალერიან გუნიათაჲს გამახმნეველი წერილი გავუზავანა და დახმარება აღუთქვა კოტე მესხს — თბილისში ან ბათუმში გადმოვიყვანიო, მაგრამ ვ. გუნია იქვე დასძინდა, რომ ქუთაისი არ უნდა დატოვოთ უოტავიანი. სხვა წერილში ვ. გუნია მსგავს შემთხვევებში ატყობინებდა კოტე მესხს „ცნობის ფურცლის“ მისალოდნელი დახურვის შესახებ და წერდა: „კოტეს გაზუთის საქმე ძალნად ცუდად არის. სტამბდა გამოიქცინადა მეტი აღარ შეუძლიანდა და სხვაგან მოსიძებნე ადგილი. არ ვიცი ვის მივმართო, ქალაქისათვის ფარა არ არის. შენ იცი, ამასთანავე კონია მუხრანსკის ეწერე წე-

როლს მასქვის შემოღვამდე ასი თუნამი... ნეტავ რამე გამოდნეს, ამა შენ იყო, ეცადე კონიასთან და სხვა ვინმესთან. ნახე ზურაბოვი და მოუღაპარავე თეატრზე! დეკემბრიდან“, ვ. გუნია ვუღს სესხელობს, რომ გაზუთი დახურვას გადაარჩინოს, ზურაბოვს ხევეწება, რომ ქუთაისი თეატრი ჰქონდეს და არ მომიაღოს იქ თეატრის კენა ამრიგად, სადაც არ უნდა იყოს, ვ. გუნია მუდამ დიდი ეროვნული საქმის მოწოდებზე ფიქრობს, იტყება ეს ქართული თეატრის, თუ გაზუთის დასისა, თეატრალური თუ დრამატული საზოგადოებისათვის ხელისშეწყობა, წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების დაარსება, ახალგაზრდობის დაწინაურება თუ სასწავლებლად გაგზავნა.

ასეთმა ფართო საზოგადოებრივმა მოღვაწეობამ ვალერიან გუნია ჩააყენა იმ ადამიანთა რიგებში, რომლებიც ერის სესხელობა მუდამ უკვდავნი არიან.

პირდაპირი კომბ!

გავიგეთ ან შენი უბედურება, ეველამ ერთხმად გამოაცხადა თავიერი მწუხარება, რომ უფარს არ იტყვი გასრულებულზე, რომელზედა ამხანაგებმა შეიქმნა მშობალ სტრინისათვის. გუნია ნენა მიმოქ ჩემი ზრკვი გაგმუღავნა. მე ამოვათივე დარწმუნებული ვარ, რომ შენი ჩვეულებრივი მხნება ქუთაისში იხვედა ახლს თეატრის გაჩენს და მთი იჭურთ საზოგადოების არ დატოვებს უქართულ წარმოდებებზეც ეს ერთი. მეტივე — შენ ხელა უშეველია ასე თუ იმ ცუდნად უბედ მვიდრი იხილავი მოიპოვო ხელა მწოდებლობისათვის. ამისთანა ადგილად შე მიმანჩაა ბათოში, თბილისი.

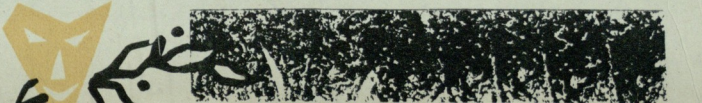
აი მე რა ზრკვი მაქვს: შენ და შენი დიდი ეფუბია, რომ აქ ჩამოხმდები და სწოროში ლიერე კარგი იქნება. უფრო მუთაიად ვაჩადავ ჩვენი თეატრის საქმე: ამასთანავე მუთაი, რომ ზაბო ავალივთა ჩერკობობი მოწოდებო არ ვცვაქვს, რადგან ჩვენი პირობა უაჯარ მიიღო და მთი უფრო ჩვენი-

ვის მოხერხებული იქნება ეფუბიას მოწვევა. ასე ჩემო კოტე, შენ ხელა გავიდე მსხრის მე და ამიტომ ნენა მომიცი, ჩემთვის მხიარი ამხანაგებმა შენ აღვარა ეს კოტეც, ასე იქნა. შენი და ეფუბიას საზოგადო მოწვევა აქა, რა თქმა უნდა, თუ ჩემი ზრკვი შენს რაიმე განსარჩევას არ უწინადადებდა. მომწერე ღმერთი, ამასთანვე გწერე, რომ მე თითონ მუხრის ეს საქმე გამოვლდე, რადგან ამით ჩემი შეცადინება და გამჭრიახობა ამტკიცებდა ამხანაგების თვალში, რაიც ჩემს თვამოყვარებას ცოტათი ახებებს.

ვდილი მასქეს, შეგიძლიათ თუ არა ორივენი ჩამოსვლა მივიღო სტრინთან. რა სასურველს მოითხოვო ორივენი. რა პირობებს მოგვთხოვო. და მანდნო თუ არა მე თვითი დავაწყო შენ მაგიერ ამხანაგებისათან ლაპარაკი.

შენი ძმა ბალნო ბუნია, 1894 წ.

შაბათი, 15 ოქტომბერი.

ჩეხოსლოვაკიას ეს უკვე მეოთხედ ვესტუმრებ. ამიტომ ცოტად ვიცი ამ ქვეყანას, ჩემსი ფაქტობრივი კარგენებია თითქმის ნაცნობებს გეძღვა. არის კარგი აწყობილი, ცივილიზირებული ქვეყანა, მთავრად, შრომისმოყვარე, დივიჯი, თითქმის აუღლებელი, იუმორით სავსე (ისინი ხომ შევიცის თანამემამულენი არიან).

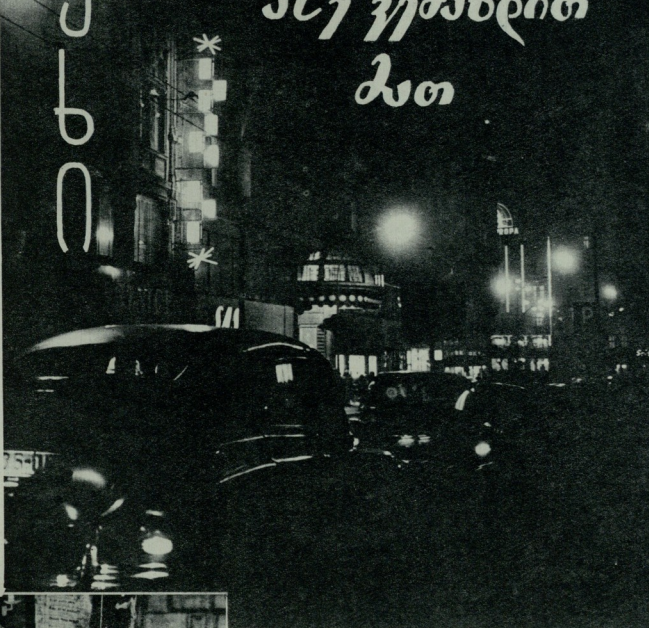
ჩეხეთი (არას გაშვამ სლოვაკიაზე, რომელიც სამწუხაროდ არ მინახავს) ერთი შეხედვით სურვეს წინადაში მოთავსებულ მუზეუმს წავაგას. ყოველ ქვეყნებში შეგხვდებით ისტორიული ძეგლები, კოლენი, მონასტრები, ძველი სასახლები. ჩეხეთი ის ასანერია, სადაც ისტორიამ არა ერთი და არც მამფერი, ფრანგული თუ ტრავიკული ანაზი გაითამაშა. ამ ხალხს წარსულს რომ გადავხედავ, საქართველოს ისტორია მოგაგონდება. ამადენი კორეაში გადავტანა ამ ქვეყანას, ამ ერს, ამ ხალხს და ის ცვლადი ცოცხლობს, ირჩევს, ახალ თავისუფალ სოციალისტურ საშუაროს აწივებს. ერთ ხანს, ოცდაათწლიანი იმის შემდეგ (1918-48 წწ.) ზვეს ედინა — იან პუჰის, თამბორიტების, იან ბრუკას ხალხი აღივსა პირსაგან მიწისათ, ბერის მიტოვნა თითქმის დასრულდა ერის ისტორია, რომელმაც მეთხუთმეტე საუკუნეში ისიც ი შეძლო, რომ არაღის უნივერსიტეტში სამასი მეცნიერებანია დოქტორი და პროფესორი ჰყავდა და სტუდენტთა რაოდენობა ათი ათასის აღწევდა. შეუფერხებლად საუკუნეში ვერმანებლეს ჩეხეთის საკითხი გადაწყვეტილად მიანდათ. მაგრამ ამაო გამოვდა ტექტონილია ოცნება. თითქმის განადგურებული ჩეხეთი მცდერეთი აღსდგა და ახალი ცხოვრება დაიწყო. ერს ინახავდა მიწის მშენ, სოფლის მამრავლებელი, სწავლელი, ხალხის ინტელექტუალური ელიტა. პროცენტულად ეს კლასი, ევროპის სხვა ხალხებთან შედარებით, ფრიალ მაღალი იყო.

პიტორმა მოისურვა გაეკეთებინა ის, რისი განხორცილება გადასულ საუკუნეებში ვერ შესძლეს ტექტონმა რაინებმა, თუ უფრო მოგვიანო ხანაში მართა ტერენტუსი, იოსებ III. ვამბერგების მიხედვებმა აღქმისთვის ქრისტე. ზოგადად დიკიკაზე სეხი მეგობრები შემამჩქინებულ ამბებს მომობიზონენ. გესტაპო სისტემატურად, ყოველ ღამეს, ჩავიდოდა თუ არა მზე, თავს ეცხობდა სოფლის მამრავლებლებს, ქალაქად ინტელიგენციის სხვადასხვა ფენის წარმომადგენლებს, ზეიტადენს, ანადგურებენ მათ.

პიტორი ამ მსეკომითიუ არ გამყოფილდება. ის აქტარული ტემპებით ანბორცილებდა ჩეხოსლოვა-

“ჩეხოსლოვაკიაში”

სუკობლით მათ

მალე ხალხიც შემოხვება ახალ ავტომებს.

საქართველოში

კიის ვერმანეზაციის ათასობით ვერმანელი გლავადიძეა აღმოსავლეთისაკენ და ჩამოსხლდა ჩეხთა და სლოვაკთა მიწაზე. აღქმის ტრაიზინერი, ჩვენი ხალხის ერთგული და მოსიყვარულე შვედონარი, კარლოვი ვარში ჩვენი ვადებთა და ქალწილებების ცვეკითი და ინსტრუმენტი სტუდენტების კონკრეტის შემდეგ გვეუწნებოდა: „ოქციენ, სამუთთა აღმინებნი ცხარას ორმოსცახებით წელს აქ რომ არ მოსულყყოთი, ომი არ მოგვიო. შესაძლებელია ახლა ჩეხების და სლოვაკების სასხენებელიც აღარ იქნებოდით“.

წარსულშიც და ახლაც, ჩეხოსლოვაკია მიულ მსოფლიოსთან ვებრძობს; ქვეყნად არ არის კუთხე, ჩეხური მარკის საქმელი რომ არ იბოლოს აღმინანა. სულ ატატარა მავალითი: მთელი მსოფლიო ხმარობს განთქმულ „კომინორის“ ფნქტარს, რომელსაც ჩეკი ბუდევეცავში აწარმოებენ. ჩეხოსლოვაკია აწარმოებს მსოფლიო სამწარველო პროდუქციის ორ პრიენტს, თუმცა მისი მოსახლეობა არ ადგამება ღღამაწირის მებჭოვრებთა ნახევარ პროცენტს.

ჩეხოსლოვაკიის მეცნიერთა ინტერესი მთავრად რომ უნივერსალურ ხასიოს ატარებს. ჩვენი ვაგაშა გელბოლი მღვდა მოუწყო ჩეხოსლოვაკია საბჭოთა კავშირის საზოგადოებამ იან წინცება — ამ საზოგადოების ვენერაღრამა მღვინამ, მისმა მოადგილემ ბენდამ ილია დოლანსკიამ, რომელიც საზოგადოების ერთ-ერთი განყოფილებას ვინაგებს, ქარბოვლ-

ჩები ქალშეშვილები.

სტუმრებს ერთი სასიხარულო სივრცეში მოგიყვებს. ჩვენ ქართულ ენაზე მოვეცალაბა ჩვენივეს კარგად ცნობილი, «გვეხისტყალის» ჩხერი ენაზე მიარგნეული, პრალის უნივერსიტეტის პროფესორი ივლიჩა. იქ დასწრე ჩემ მასწავლებელს, მათ შობილიურ ენაზე საბასუბო სიტყვა უთხრა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასპირანტმა გივი ნებერიძემ, რომელიც ათი თვის პრალის უნივერსიტეტში იყო მივლინებული ზოგადი ენათმეცნიერების პეტროლური საციობების შესასწავლად. აქ გვეთანა, რომ ვალში არ დავრჩით, მაგრამ თურმე მოვტყუვდი. ისე კარგ ქართულ ენაზე ჩვენ მოვეცალაბა ვაცავა ჩერნი — კაცასოლოვი პრე ვაცავა. ესეც არ იმარტეს, მომდევნო სიტყვა, ასევე მშვენიერ ქართულზე. წარმოთქვა მეორე კაცასოლოვმა — იყო ვაცსოლოვმა; ის დღი თაყვანისმცემელა კაცისა და ვაცისა. ასე გამოვიდა, რომ ამ შეკითხვაში ჩვენი ჯგუფი დამარტება. ისე ჩვენმა მიმდრელებმა გვიხანეს — მათ შესწავლვა შეტად პოპულარული ჩხერი სიმღერები — «იგში ნედლა ბილა» და «აბუშა ნაუტი მეზე ჩარლსტონ». ეს ორი სიმღერა ამ მიღებაზე კი არა, ხალხმრავალ დარბაზებში, ფართო-ქართულებში იმპროვიზებული კონცერტების დროს აღფრთოვანებას იწვევდა და ჩვენები «იგში ნედლა ბილა» ათას, თუ მეტ არა, მამენელთან ერთად ასრულებდნენ.

პრალელი კაცასოლოვები, ქართველოვები, დიდ და ნაყოფიერ მუშაობას აწარმოებენ და არა მარტო წმინდა ფილოლოგიურ დარგში. ვაცვალ ჩვენში დამამერა სულხან-საბა ორბელიანის სინობინე სიყვითის» თარგმნა; ის ახლა არჩილ სულაკაურის მიზნობების და ოტია იოსელიანის «ვარს-

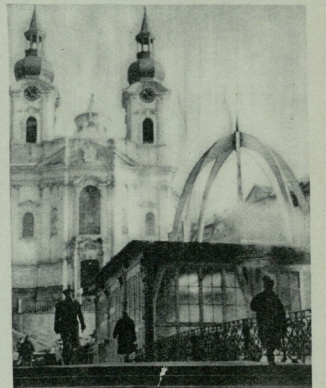

ვერ დაევიტრე, რომ ბორჯომიდან ბაკურიანში არ მივდიოდით...

კვლავთვევსან» თარგმნის, ერთი უნდა აღინშინოს. «ჩები ქართველები» რეოგრიც მათ ჩვენი ჯგუფის წევრებმა შეარტვეს. შგონი არ არიან საკაციოსად მიმარაკვეული საქართველოდან საჭირო მეცნიერული მასალით, უკვე გამოქვეყნებული შრომები. «პრალელ ქართველებს» მეტი მასალა უნდა მივეწოდით. საქართველოში არსებულ ლიტერატურულ პრესკას, ჩვენი მხატვრობის განვითარებას დიდ ქვრადღებას ამტყვეს ახალგაზრდა ლიტერატურამცოლ-

ნე და კრიტიკის ზომანეცი. მისი თბისობით პრალის ლიტერატურული უცნალებს ფურცლებზე გვერის რამ იხედება ქართული მწერლობა. მხატვრობის შესახებ, მაგრამ მის მიმართაც ექტი გულმოსხერებაა საჭირო. ზუნანებმა თვეების მანძილზე ვერ იქნა და ვერ მძღო ზენე მხატვრობის ცალკეული ნამუშევრების ფურცლებმა.

ჩებიები ადრე ით. საყაყე წებუნა, შუაღუ რაკ ქარბნებში ბრუნობა დიდს ექსეს სააფრთხილურება და ორზე შთავრება, ერთი საათი სადღი, ცოტაოდეუნი დასვენება და ცველა სტოვეს ქალბას — ზოგი მანქანით, ზოგი მოტოციკლით, ზოგი ავტობუსით. კარლოვი ვარი, მარიანსკი ლაზნის მიდამოები და სანახებო ისე ჰგვინან ბორჯომის ხეობას, რომ ვერ იქნა და ვერ დაევიტრე, რომ ბორჯომიდან ბაკურიანში არ მივდიოდით: ამ ილუზიის ალბათ ისიც უწყობ

აი კარლოვი ვარიც...

და ხელს, რომ ავტობუსში განუწყვეტებელ ქართული ჰანები ისმობა, ჩვენი ახალგაზრდები ხან ქუთაისის უბეგოდნენ, ხან სუაჩაელ დღეა-ქალაქში, ხან კი «გაფრინდი შაგო მერცხალის» იწყებდნენ.

ცნობილი კურორტის — მარიანსკი ლაზნეს ახლოს მიდებარბოს მეცრამებზე საუკუნის დასაწყისის ავსტრიის სახელმწიფო კინეფორის, — მეტრინისის საზღფულო სასახლე — კინეფორტი. ამ სასახლეში თაფროვალა მეტრინისა მრავალი თბობის წარმომავერგნულა პორტატები, მათ შობის პორტატები უკანასკნელი მეტრინისისა, რომელოც 1945 წელს სასახლოდან ბეგრი რამ ვიტატაც და ახლა დასავლეთ გერმანიაში სახლობს. უკანასკნელი მეტრინისი არ კიტატაც იმეს, რომ ცოლად დაუბრუნდება თავის სახლობელის ჩებიები. რომელიც ჩვენთან ერთად ათვლიერებდნენ კინეფორტის სასახლეში. და მთელი ჩეხოსლოვაკი ხალხი სულ სხვაგვარად ფიქრობს. მათ კარგად ახსოვი დაევიტყარი იტოლეს ფურცლის მოწოდება: «ადამიანები, იყავით ფიზიკად».

ცხრასა ორთოდარვა წლის თენებრადში, ჩეხოსლოვაკიის მუშათა კლასმა, კომუნისტური პარტიის ხელმძღვანელობით, შესწლო კონტრარეოლუსორი ბურჟუაზიის პეტრის ლეკვიდაცია ჩეხოსლოვაკიაში, მშვიდობიანი გზით გამარჯვებულმა სოციალისტურმა რეოლოციამ ახალი ისტორიული გზები და პერსპექტივები დღესაა ჩემ და სლოფა ხალხებს.

ჩვენ საკუთარი თვალთი ვიხილეთ რა დღილი წარმატებები მოიბედა ჩეხოსლოვაკიამ ამ ახალ გზაზე.

შენილი

კვირული

საქართველოს
კავშირები
საერთაშორისო

ყოველთაის ებრაული საკუთარ თავს, რომ
არასოდეს არ თქვა ცუდი აღმინაზე.

პრო საპინეს (მოაზროვნე აღმინაი).
ღამო უღამინეს (არამაზროვნე აღმინაი).

● თუ აღმინაის გონება შეხურობილია შრომის
წყურვლით, მაშინ ამ აღმინაისთვის არ არსე-
ბობს ამ ქვეყანად გასვლის და მოსაწყენი კუთხე.

ავის მოქმედსაც კი კარგი გამგონე უნდა.

ბუნება თავის თავს აღმინაის თვალით ათვალი-
ერებს.

მაკინებელს რატომღაც ჰგონია, რომ მისი ბი-
ლუი სიტყვები მარტო მას ესმის, ვისაც ის ავი-
ნებს.

სხვის დაცნავე შურიათი კაცის ნეტარებაა.

ერიღა და წუ მიწოდები ისეთ აღმინაის, რომელ-
საც შენი რაზე შურს.

ტრამვიზიაც ისე ფართოდ უყვარდა დაძლეობა,
რომ ყოველთვის ადგილმანქვარს იჭერდა და გულ-
დაწყვეტილი იყო, რომ ორს ვერ წყნებოდა.

ღილის ეჭვს საათზე, რბილი ვაგონის კუბოზე,
ჩემს პირდაპირ უცნობი მგზავრი აფხა, თვალები
მოიფხვრებდა, პასორის მიწვევა, გაბაოლა, პირდა-
პირ სახეზე შემომავდომლა ბოლო და თან ჩაქვის
უდგა.

ამ უცნობ ჭაითურელ მგზავრის თავი აღბათ მე-
ტისმეტად ზრდილობიან კაცად მიანია.

„აღმინაის ინტელექტუალური უპირატესობა პირ-
ველად იწვევს ეჭვს...“ ჰქვამს შეფხვითი ახააღმინაურ
პროვინციის, რომელიც შეიძლება უფრო რთულია,
ვიღებ ჩვენი მატრივებს...“ აღმინაის თუ დღე-ღე-
ნები?”

ეს სენსაციური სათარები ამოვლულია არა ფან-
ტასტიკური რომანებისად, არამედ დასკვლვის პრე-
სიდან ამ ამის საფუძველი გახდა ანტიკური პრე-
ფერისა ხუნ ლილის დაქვემდებარებაში ზღვის ფუნაზე
და მისი მტისმეტად უცნური დასკვნები.

ჯონ ლილი წლების მანძელზე იკვლევდა დღე-ღე-
ნების ტენიას და გონებრივ შესაძლებლობებს. თავი-
ის ცდების შედეგები მან განაზოგადა წიგნში „აღ-
მინაი და დღე-ღე-ნები“. ამ წიგნში იგი აღნიშნავს, რომ
დღე-ღე-ნების ტენიის თავიანთი წიგნი, ტენის ნაოგების
აგებულებით, თვითუღ კუბურ სანტიმეტრზე ასო-
ბული ნერვული ბოტყეების რაოდენობით ძალიან
წყავევს აღმინაის ტენის. უფრო მეტიც, როგორც
ჯონ ლილი აღნიშნავს, დღე-ღე-ნების ატვი სიგნალის-
ციის რთული სისტემა, თავისებური ენა, როცა დღე-
ღე-ნის მარტაა — ჩუმად არის, მაგრამ როცა მეო-
რის უხვდება, იწყება „საუბარი“ სიგნალებით. რო-
დესაც ბუგინი არიან ისინი გაუთავებლად ცნებობენ
დღე-ღე-ნების უღამაკუბოზე უღამაკუბოებში (ისინი
ისმინებენ ხმებს, რომელთა რავეცა წაშლი 102 ათას აღ-
წვეს. აღმინაის ეს უფუძლია ვაგონის ხმა, რომლის
რავეცა წაშლი 20 ათას არ აღმეტება).

1962 წლის 16 მაისს ელექტრულმა ხელსაწყო-
ბმა აღნიშნეს, რომ დღე-ღე-ნებისათვის აღმინაის
აღმინაის სიტყვებიც მთავრებს. ხუნ ლილის მიერ
წარმოთქმული ფრაზა გამორეზული იქნა დღე-ღე-
ნის მიერ შემდეგი ცდების პრიუსენტი გამოკრება, რომ
ეს შემხვევითი არ იყო.

დღე-ღე-ნის უცნობი სიტყვის წარმოთქმაში სკონის
ბავშვებს, თვითიუმებს და. მოზრდილ აღმინაისაც
კი ამ სიტყვას იგი წარმოთქვამს მანიწმე და სრულ-
ყოფილად რა არის ეს? მიბაძვის არამეტყულებრივი
ნიჭი, თუ რაღაც უფრო მეტი? ამ საკითხის გარკვე-
ვის მტისმეტად ხუნ ლილი.

ცნობილი მწერლის აკაკი ბელიაშვილის არტიკლი
ინახება არა ერთი დაფთვარებული ნაწარმოებში. მათ
შორის არის მწერლის ცალკეული ჩანაწერები, ფილი-
ანი გამოთქმები თუ შენიშვნები, კვებით ვაცუცნებთ
რამდენიმე ჩანაწერს მწერლის უბის წიგნაკადან,
რომელიც რედაქციას გადმოსცა მანანა ბელაშვილმა.

სანამ იტყუადე ლამაზი ვარო, ვერ სარკეში უნ-
და ჩაიხედო.

თანამედროვე პარადოქსი: ორ საათს უნდები
მოსკოვიდან ჩამოვრენას და ოთხ საათს — ბარჯის
მიღებას.

ისეთი ხაზი იყო, რომ ტრამვის კონდუქტორ-
საც კი ეჩხუბებოდა ბოლოზე, ის რა პატარა ბილეთი
მიმოიბო.

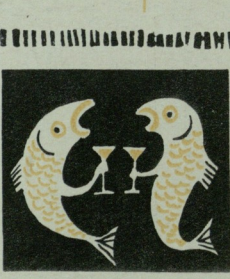
ღიდი ბედნიერებაა, რომ ქალაქში სამედიკალირო
განცხადება ათერ მტებად სეკარობის დამტარ
სიკედელმანობას.

ცოფივლის თუ არაინ გაახსენა მისი შვიცოფი-
ბანი, თავი სულ მუდამ უცოფივლია ჰგონია.

ამერიკის შეერთებული შტატების
ერთ-ერთმა რადიოფორმანს მილის მიმ-
დევრებს შესთავაზა... მუსიკალური გა-
კეტრი გაქცეში ჩამონტაჟებულა შინა-
ტურული რადიომიმდები.
მუსიკალური გაკეტის ღიღებს იყე-
ნუნენ რადიომიმდების ჩასართავად
ხმის რეგულირებისათვის, ტემპის და-
ყენებისათვის.

კანადის უნივერსიტეტის პროფესორი
დოქტორი ჰენს სლიი წლების მანძილ-
ზე აწარმოებს ექსპერიმენტებს თვე-
ვეტზე ხელნაწერი პირების შექმნი-
ლ მათ მიალეა იმას, რომ თავივემმა გვე-
ლით დოიწყეს კანის გამოცვლა.
ეს ექსპერიმენტები ნაწილია იმ პრო-
გრამისა, რომლითაც მეცნიერი მიხნად
ისახავს ეფექტურ საშუალებებს მიავ-
ნოს კანის გამკვრივების, ელასტიურო-
ბის დაკარგვისა და სხვა დაავადებთა
სამკურნალოდ.

იტალიაში ამას წინათ სენსაციური
ამბიე მოხდა. მდინარე პოს სასამარო-
ბის უცხად აუკრებელი თვები მოაყ-
და, რომლებსაც მისაბოლოება ხელით
იჭერდა.
ეჭვს ვარემუ იყო, რომ თევზები
თვნიოდ იყვნენ მოვარლები, როგორც
წინამდებამოვარებ, მდინარის სასამარო-
ბით გაღვაფრებული ლენის ქაჩინები-
ან. წყალში გადაყარეს წარმოების წა-
ჩვენები, რომლებიც დიდ რაოდენო-
ბით შეიცავდა ალკოჰოლს.

კურდლის ციურებს მეცნიერები ხში-
რად იყენებენ ბიოლოგიური გამოკ-
ვლებებისათვის. ინგლისელმა სელექცი-
ონერმა ფოლტერმა გამოიყენა საე-
ციკალური ჯიშის კურდლი, რომლის
ცურების სიგრძე ორმოცდახუთ სანტი-
მეტრს აღწევს.

საბჭოთა

საბჭოთა

ორმოცი წლის წინანს ჭერაც
გაბუყურად უტრის თვალს.
კვლავ საბრძოლოდ კბილებს ფერავს:
ვაი, გულზეც კაცის ბრალი!

აქ რომ უველას მოისტუმრებს,
წინ გზა უღვეს კიდევ ვრძელი:
უქნარები მარსზეც-იქნებ
ბლომადა მოსაცელი.

ნახატები გ. ფირცხალავასი.

ეროვნული
ზიზღიროთვა

ИНДЕКС 76056